

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

2021 metų Lietuvos biudžeto projektas

2020 m. gruodžio 21 d.

TURINYS

ĮVADAS	6
I DALIS MAKROEKONOMINĖ SITUACIJA IR PERSPEKTYVOS	8
II DALIS VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI	13
1 SKYRIUS BALANSAI IR FISKALINĖS POLITIKOS VERTINIMAS	13
2 SKYRIUS VALDŽIOS SEKTORIAUS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PROJEKCIJOS PAGAL FORMUOJAMOS POLITIKOS SCENARIJŲ	17
3 SKYRIUS LBP IR STABILUMO PROGRAMOS RODIKLIŲ PALYGINIMAS	19
III DALIS BIUDŽETO SISTEMOS PERTVARKA	20
IV DALIS METODOLOGINIAI ASPEKTAI.....	21
V DALIS ERS IR VALSTYBĖS FINANSŲ DUOMENYS	22

LENTELĖS

1 lentelė. Makroekonominiai rodikliai	12
2 lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos	16
3 lentelė. Valstybės garantuota skola	17
4 lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką	18
5 lentelė. LBP ir ankstesnių ekonominės raidos scenarijų (įskaitant ir Stabilumo programą) rodiklių palyginimas.....	19
6 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus balanso projekcijų palyginimas.....	19
7 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas.....	20
8 lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas	21
9 lentelė. Pagrindinės prielaidos	22
10 lentelė. Kainų rodikliai	22
11 lentelė. Darbo rinkos rodikliai	23
12 lentelė. Sektorių balansai	23
13 lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką	23
14 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju	24
15 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės	24
16 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės neigiamai veikiančios balansą.....	26
17 lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą.....	29
18 lentelė. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas.....	30
19 lentelė. COVID-19 plano garantijų priemonės.....	31

SANTRUMPOS

Bendroji SAP išimtis	Bendroji Europos Sąjungos Stabilumo ir augimo pakto išimtis
Biudžeto projektas	Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas
Biudžeto sistemos pertvarka	2017 metais Lietuvoje pradėta vykdyti biudžeto formavimo ir strateginio planavimo sistemos pertvarka
BVP	bendrasis vidaus produktas
COVID-19 planas	Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planas, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 16 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 14) ir kurio naujai redakcijai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 9 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 54 ¹)
DNR planas	Ateities ekonomikos DNR planas, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 10 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 28 ²)
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (angl. <i>Recovery and Resilience Facility</i>) – nauja Europos Sąjungos dotacijų ir paskolų Europos Sąjungos valstybėms narėms priemonė, skirta struktūrinėms reformoms ir susijusioms investicijoms bei žaliajai ir skaitmeninei transformacijai įgyvendinti ³ .
Ekonominės raidos scenarijus	Finansų ministerijos parengtas, 2020 m. gruodžio 14 d. paskelbtas Lietuvos 2021–2023 metų ekonominės raidos scenarijus
ES	Europos Sąjunga
ESA	Europos sąskaitų sistema (angl. <i>European System of Accounts</i>)
Finansų ministerija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
GPM	gyventojų pajamų mokestis
Konstitucinis įstatymas	Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas (2014 m. lapkričio 6 d., Nr. XII-1289)
LBP	Patikslintas 2021 metų Lietuvos biudžeto projektas
MMA	minimalioji mėnesinė alga
NPD	neapmokestinamasis pajamų dydis

¹ **COVID-19 planas**, https://lr.v.lt/uploads/main/meetings/docs/12736_imp_1d707c1098ff6d9cd04e05e84e1ecfd6.pdf.

² **Vyriausybės pasitarimo protokolas**, https://lr.v.lt/uploads/main/meetings/docs/13959_imp_c9dca4162940d47e383ac6a533d07b6e.elektroninio%20dokumento%20nuora%C5%A1as.

³ Šiuo metu ES valstybėms yra paskirstyta 70 procentų priemonės dotacijų lėšų. Lietuvai tai sudaro apie 1,95 mlrd. eurų. Likusi 30 procentų dalis tarp valstybių narių bus paskirstyta 2022 metais, atsižvelgiant į naujausius BVP duomenis. Remiantis prognozėmis, Lietuva iš šios priemonės gali gauti iš viso apie 2,4 mlrd. eurų negrąžintinių dotacijų. Esant poreikiui, Lietuva galėtų kreiptis dėl ne didesnės kaip 6,8 procento 2019 metų bendrojo nacionalinio produkto dydžio paskolos (apie 3 mlrd. eurų).

Pirminis LBP	2021 metų Lietuvos biudžeto projektas, pateiktas Europos Komisijai 2020 m. spalio 15 d.
PVM	pridėtinės vertės mokestis
Rekomendacija Lietuvai	ES Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lietuvos stabilumo programos
SAP	ES Stabilumo ir augimo paktas ⁴
Seimas	Lietuvos Respublikos Seimas
Stabilumo programa	Lietuvos stabilumo 2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 433 ⁵
VDU	vidutinis darbo užmokestis
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė

⁴ **SAP** – 2005 m. birželio 27 d. ES Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1055/2005, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/legal-basis-stability-and-growth-pact_en.

⁵ **Lietuvos stabilumo 2020 metų programa**,
https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LT_SP2020_04_30.pdf.

IVADAS

Lietuva, vadovaudamasi 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir ES Tarybos reglamentu (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų ir šio reglamento taikymą išaiškinančiu dokumentu (angl. *Specifications on the implementation of the Two Pack*), teikia Europos Komisijai ir Euro grupei LBP, patikslintą pagal XVIII Vyriausybės priimtus sprendimus dėl 2021 metų biudžeto.

Dėl 2020 m. spalio mėnesį vykusių Seimo rinkimų 2020 m. spalio 15 d. Europos Komisijai ir Euro grupei pateiktas pirminis LBP pagal nesikeičiančios politikos ir XVII Vyriausybės vykdytos politikos scenarijus⁶. Pirminiame LBP įvertinta iki šių metų spalio 15 dienos gauta informacija, priimti įsipareigojimai, Finansų ministerijos parengtas ir rugsėjo 11 dieną paskelbtas ekonominės raidos scenarijus.

Įvertinusi tai, kad ekonominiam šalies gyvybingumui palaikyti, sveikatos apsaugai ir visuomenės saugumui užtikrinti taikomų priemonių įgyvendinimo išlaidos turės didelį poveikį valdžios sektoriaus finansams, Vyriausybė 2020 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 230 „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“⁷ įgaliojo Finansų ministeriją inicijuoti išskirtinių aplinkybių nustatymą Lietuvos Respublikoje. Išskirtinės aplinkybės nustatomos ir atšaukiamos vadovaujantis Konstitucinio įstatymo 7 straipsniu. Pagal Konstitucinį įstatymą ir SAP, išskirtinės aplinkybės – nepaprastas įvykis, kurio valstybės valdžios institucijos negali kontroliuoti ir kuris daro didelį poveikį valdžios sektoriaus finansų būklei, arba didelis ekonomikos nuosmukis. 2020 m. kovo 27 d. biudžeto politikos kontrolės institucija paskelbė išvadą, kad šalyje susidariusi padėtis atitinka neįprasto įvykio sąvokos apibrėžimą⁸.

Laikoma, kad 2020 ir 2021 metais taikoma bendroji SAP išimtis⁹ – SAP lankstumo sąlyga, kurią Europos Komisija taiko dėl COVID-19 pandemijos kilus ES, euro zonos ekonominei krizei, šalims patiriant ekonominį nuosmukį. Lankstumo sąlygai galiojant, struktūrinio valdžios sektoriaus balanso nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo, įgyvendinant kovos su COVID-19 pandemijos padariniais ekonomikai, sveikatos apsaugos sistemai ir socialinei aplinkai priemonės, nelaikomas neatitinkančiu SAP nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių. Dėl didelio neapibrėžtumo ir rizikų, susijusių su COVID-19 pandemijos raida ir jos poveikio valdžios sektoriaus finansams, išskirtinės aplinkybės 2021 metais neatšaukiamos.

Lietuvos 2019–2021 metų vidutinio laikotarpio tikslas yra 1 procento BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, nustatytas Seimo 2018 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. XIII-1058 „Dėl vidutinio laikotarpio tikslo nustatymo“. Vidutiniam laikotarpiui, apimančiam 2022–2024 metus, Seimas vidutinio laikotarpio tikslą nustatys 2021 metais.

⁶ LBP, EK pateiktas 2020-10-15, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/2021_dbp_lt_lt_0.pdf.

⁷ Vyriausybės nutarimas „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“, https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LRV_nutarimas_%20%C4%AFgaliojimas_FM.pdf.

⁸ Biudžeto politikos kontrolės institucijos išvada, <https://www.vkontrole.lt/bp/isvada.aspx?id=10366>.

⁹ Europos Komisijos laiškas dėl bendrosios SAP išimties taikymo, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/Lt.pdf>.

Ketvirtąjį šių metų ketvirtį COVID-19 epidemiologinei situacijai pradėjus sparčiai blogėti, Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr.1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nuo lapkričio 7 d. Lietuvos teritorijoje vėl paskelbtas karantinas.

XVIII Vyriausybė gavo įgaliojimus veikti 2020 m. gruodžio 11 d., Seimui patvirtinus naujosios Vyriausybės programą¹⁰. Naujoji Vyriausybė 2020 m. gruodžio 16 d. atnaujino nutarimą Nr. 1226, kuriuo nustatytas karantino Lietuvos teritorijoje terminas – 2021 m. sausio 31 diena.

LBP parengtas pagal XVIII Vyriausybės patobulintus Biudžeto projektą, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų 2021 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektus, taip pat įvertinus kitų valdžios sektoriui priskiriamų subsektorių pajamų ir išlaidų atnaujintas projekcijas, 2020 m. gruodžio 14 d. paskelbtą ekonominės raidos scenarijų¹¹. Taip pat atsižvelgta į 2020 ir 2021 metais taikomą bendrąją SAP išimtį ir išskirtines aplinkybes, ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai¹².

LBP nebėra vertinamos su EGADP plano įgyvendinimu susijusios išlaidos ir pajamos. Numatoma, kad Lietuvos EGADP planas bus pateiktas Europos Komisijai 2021 metų pavasarį kartu su Lietuvos nacionaline reformų darbotvarke. Su EGADP plano įgyvendinimu susijusios išlaidos ir pajamos bus įvertintos valdžios sektoriaus finansų projekcijose, pateiktose Lietuvos stabilumo 2021 metų programoje.

Valdžios sektoriui priskiriamų didžiausių 2021 metų biudžetų (valstybės biudžetas, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetai) svarstymo ir tvirtinimo eiga pagal nacionalinius teisės aktus:

- pirmasis biudžetų svarstymas Seime įvyko 2020 m. lapkričio 24 dieną. Po svarstymo, Seimas grąžino biudžetus naujai Vyriausybei patobulinti pagal naujosios Vyriausybės prioritetus, atsižvelgiant į Seimo narių, kitų suinteresuotų institucijų ir asmenų pasiūlymus;

- XVIII Vyriausybė 2020 m. gruodžio 16 d. patvirtino patobulintus biudžetus ir pateikė Seimui antrajam svarstymui. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 177 straipsnio 2 dalį, rinkimų metais antrasis biudžetų svarstymas vyksta ne vėliau kaip gruodžio 18 dieną. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 177 straipsnio 5 dalį Seimas po diskusijos balsuoja dėl biudžetų priėmimo viename iš artimiausių Seimo posėdžių. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 131 straipsnį biudžetai tvirtinami iki naujųjų biudžetinių metų pradžios. Numatoma, kad galutinis Seimo sprendimas dėl biudžetų patvirtinimo bus priimtas 2020 m. gruodžio 22 dieną.

Atsižvelgus į susiklosčiusią situaciją, vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais susidarė *de jure* situacija, kai nėra galimybės pateikti patobulintą LBP Europos Komisijai ir Euro grupei likus 30 dienų iki biudžetų patvirtinimo Seime. Lietuva ėmėsi visų įmanomų priemonių, kad LBP,

¹⁰ Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/973c87403bc311eb8c97e01ffe050e1c?positionInSearchResults=3&searchModelUUID=1b07b36f-911c-444f-a7e6-f1b4c79c31be>.

¹¹ 2020 m. gruodžio 14 d. ekonominės raidos scenarijus, <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus>.

¹² ES Tarybos rekomendacijos Lietuvai, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8434-2020-COR-1/lt/pdf>.
Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo priemonių planas, <https://lr.lt/lt/posedziai/lietuvos-respublikos-vyriausybes-pasitarimas-126> (1 klausimo medžiaga).

naujamajai Vyriausybei suteikus įgaliojimus, būtų pateiktas Europos Komisijai ir Euro grupei kuo skubiau. *De jure* egzistuoja galimybė patikslinti biudžetą 2021 metais.

LBP pateikiama Lietuvos 2020–2021 metų makroekonominės situacijos ir jos perspektyvų apžvalga, valdžios sektoriaus finansų, skolos projekcijos pagal formuojamos politikos ir nesikeičiančios politikos scenarijus.

I DALIS

MAKROEKONOMINĖ SITUACIJA IR PERSPEKTYVOS

LBP pateikiamas Finansų ministerijos parengtas Lietuvos ekonominės raidos scenarijus, kuris 2020 m. gruodžio 14 d. buvo paskelbtas.

Pagal ekonominės raidos scenarijaus rengimo metu turėtą informaciją dauguma pasaulio valstybių tebebuvo veikiamos COVID-19 pandemijos, o epidemiologinė situacija Lietuvoje ir daugelyje pagrindinių Lietuvos užsienio prekybos partnerių buvo blogesnė nei COVID-19 viruso pirmosios protrūkio bangos metu šių metų pavasarį. Pasitvirtino rudenį įvardyta rizika, kad viruso protrūkiams suvaldyti gali prireikti griežtesnių, didesnių neigiamą poveikį ekonomikai turinčių jo suvaldymo priemonių. Ketvirtąjį 2020 metų ketvirtį dauguma ES valstybių ėmė taikyti lokalius karantinus, komendanto valandas, kai kurios šalys priėmė sprendimus įvesti karantiną šalies mastu. Lietuvoje nuo lapkričio 7 dienos paskelbtas karantinas.

Nors 2020 metų lapkritį pasirodė informacija apie didelį kelių vakcinų efektyvumą atlikus trečios fazės klinikinius bandymus, patikimų duomenų nebuvo dėl šių vakcinų poveikio atskiroms visuomenės grupėms ir kaip ilgai šios vakcinos išlieka veiksmingos.

Tikėtina, kad plačiai visuomenei vakcinos gali būti prieinamos ne anksčiau, kaip 2021 metų viduryje. Įvertinus tai, kad, norint pasiekti kolektyvinį imunitetą, reikėtų paskiepyti mažiausiai apie du trečdalius pasaulio populiacijos, net ir 2021 metais prasidėjus visuomenės vakcinacijai, pandemijos suvaldymo galima būtų tikėtis tik 2022 metais. Sudarant scenarijų laikytasi prielaidos, kad mažiausiai dar vienus metus viruso plitimo suvaldymui ir kontrolei vis dar bus reikalingos didesnio ar mažesnio masto priemonės, ribojančios ekonominį aktyvumą ir gyventojų mobilumą, o vakcinos nuo COVID-19 ligos teigiamas poveikis realiai ekonomikai turėtų pasijauti ne anksčiau kaip 2022 metais.

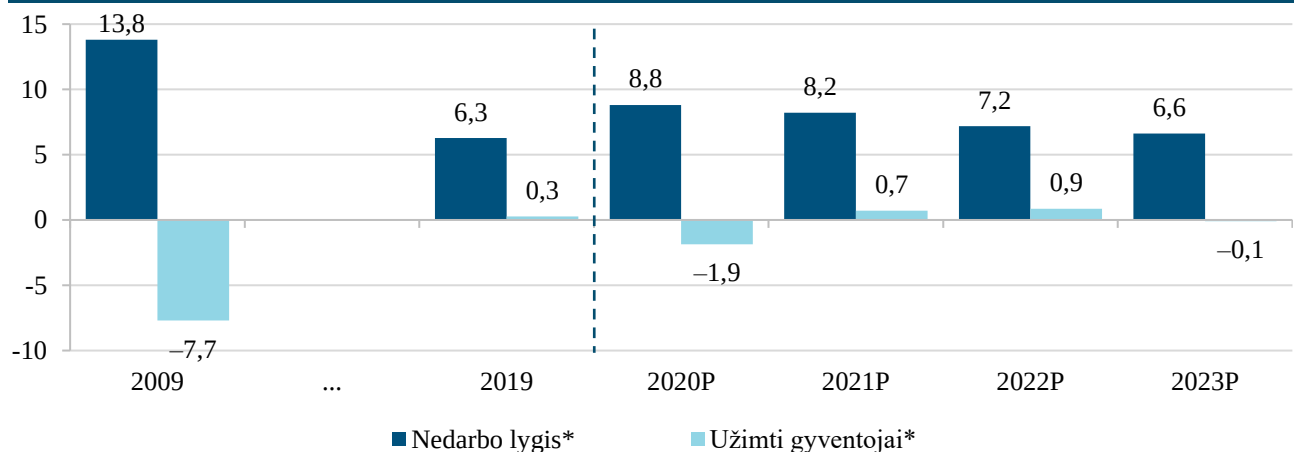
Pasitvirtinus rudenį darytai prielaidai, kad neigiama pandemijos įtaka ekonomikai ketvirtąjį šių metų ketvirtį sustiprės, numatoma, kad dėl su COVID-19 pandemija susijusio šoko šiemet Lietuvos ekonomika susitrauks 1,5 procento. Ketvirtąjį šių metų ketvirtį pastebimai pablogėjus epidemiologinei situacijai, tikėtina, kad neigiamas COVID-19 viruso poveikis ekonomikai bus juntamas ir pirmąjį 2021 metų ketvirtį, o pradėdant antruoju ketvirčiu ekonominis aktyvumas didės. Per visus 2021 metus Lietuvos ekonomika galėtų augti 2,8 procento, o vėlesniais vidutinio laikotarpio metais – vidutiniškai po 3,1 procento per metus.

COVID-19 pandemija reikšmingai pablogino darbo rinkos situaciją Lietuvoje. Nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodologiją, trečiąjį 2020 metų ketvirtį išaugo iki 9,3 procento, o užimtų gyventojų sumažėjo 2,6 procento, palyginti su atitinkamu ketvirčiu prieš metus. Vyriausybės taikomos subsidijos įmonėms už prastovas ir parama

savarankiškai dirbantiems asmenims sumažino nedarbo riziką ir sušvelnino krizės poveikį darbuotojams, padėjo išvengti masinio atleidimo iš darbo, o nedarbo lygis išliko žemesnis už ilgalaikį vidurkį (10,9 procento). Tačiau rudenį kilusi antroji viruso banga ir tam tikrose ekonomikos veiklose išaugęs darbo vietų pažeidžiamumas silpnina lūkesčius dėl spartaus darbo rinkos atsigavimo perspektyvų. Iki šiol dėl pandemijos didžiausius užimtumo nuostolius patyrė apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų įmonės, kuriose penktadaliu sumažėjo darbuotojų. Kiek silpnesnis poveikis buvo pastebimas prekybos, statybos, transporto ir saugojimo bei apdirbamosios gamybos veiklose. Itin nukentėjo pažeidžiamiausi darbuotojai, pavyzdžiui, jaunimas, turintis mažiau profesinių įgūdžių ir sudarantis reikšmingą paslaugų sektoriaus darbuotojų dalį, žemos kvalifikacijos darbuotojai. Didelė laisvų darbo vietų pasiūla (trečiąją 2020 metų ketvirtį jų skaičius per metus netgi išaugo 0,8 procento), išaugus nedarbiui, rodo struktūrinius pokyčius darbo rinkoje. Viena vertus, ieškančių darbo asmenų žymiai padaugėjo, kita vertus, verslas neranda, kuo užpildyti esamas laisvas darbo vietas. Struktūrinis nedarbas gana greitai gali virsti ilgalaikiu nedarbu, o tai kelia pavojų tiek darbo rinkos, tiek ekonomikos potencialo perspektyvoms.

Įvertinus 2020 metų pirmojo–trečiojo ketvirčių tendencijas, numatoma, kad 2020 metais užimtų gyventojų skaičius sumažės 1,9 procento, o nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką, išaugs iki 8,8 procento. Švelninantį poveikį darbo vietoms ir užimtumui šalyje šiemet turės Vyriausybės subsidijos įmonėms už prastovas ir parama savarankiškai dirbantiems asmenims bei įmonių gebėjimas prisitaikyti vykdyti veiklą neįprastomis pandemijos sąlygomis. Pirmąjį 2021 metų pusmetį neigiamą poveikį užimtumui turės antroji viruso banga, o vėliau atsigaunant ekonominiam aktyvumui ir išaugus darbo jėgos paklausai paslaugų sektoriuje nedarbo lygis sumažės iki 8,2 procento, tačiau 2019 metų lygį vis dar viršys. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais nedarbo lygis mažės lėčiau ir vidutinio laikotarpio pabaigoje sudarys 6,6 procento.

1 paveikslas. Nedarbo lygis ir gyventojų užimtumo pokyčiai, proc.

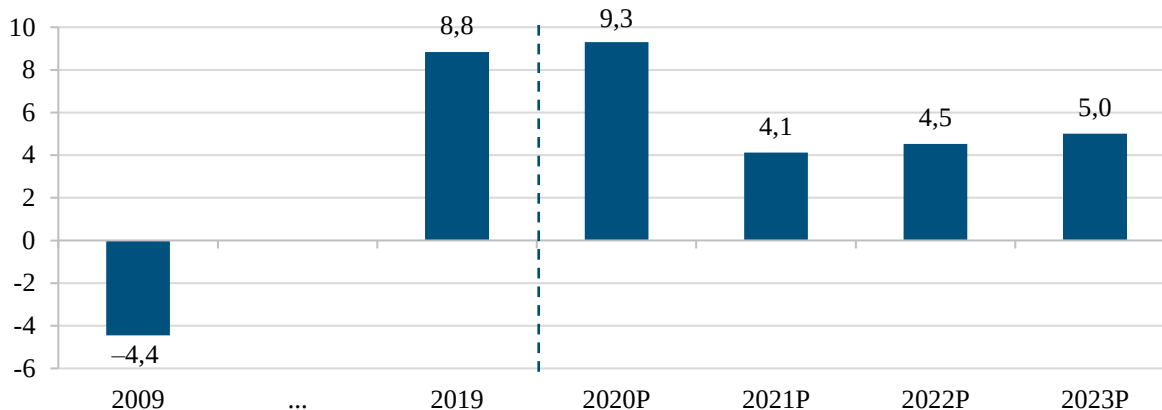
Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas.

* Pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką.

Pandemijos sukeltas poveikis darbo rinkai prislopins darbo užmokesčio augimo tempą. Šiemet darbo užmokestis labiausiai augs viešajame sektoriuje. Privačiajame sektoriuje daliai įmonių, ypač teikiančių apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas, susidūrus su pasiūlos ir paklausos sumažėjimu ir paskelbus prastovas, atlyginimų raida bus mažiau palanki darbuotojams. Numatoma,

kad šiemet vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje augs 9,3 procento, o 2021 metais jo augimo tempas sulėtės iki 4,1 procento. Atlyginimų augimą šiek tiek skatins 5,8 procento didesnė MMA ir pareiginės algos bazinio dydžio valstybės tarnautojams didinimas 1 euru. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais mažėjant nedarbo lygiui ir stiprėjant darbo jėgos paklausai numatoma, kad darbo užmokesčio augimo tempas šalyje palaipsniui spartės ir laikotarpio pabaigoje priartės prie 5 procentų.

2 paveikslas. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokyčiai, proc.

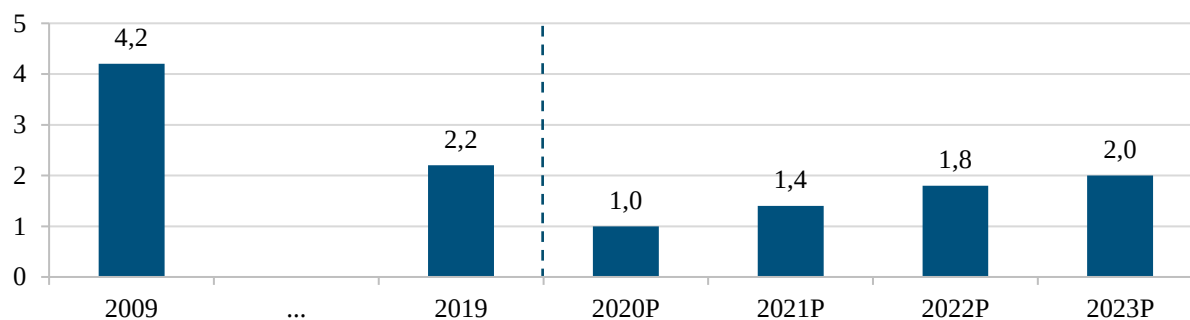

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas.

Infliacinis spaudimas Lietuvoje ir kitose euro zonos valstybėse mažėja, nes pandemijos sukeltas pasaulio ekonomikos nuosmukis daro įtaką tiek pasauliniams, tiek vidaus veiksniams, lemiantiems kainų pokyčius. Nors viruso plitimas neigiamai veikia tiek pasaulio ekonomikos pasiūlą, tiek paklausą, pasiūlos problemos – prekių judėjimo per valstybių sienas sutrikimų ar tam tikrų maisto ir medicinos prekių trūkumo – pastaruoju metu nebelineka, todėl artimojoje perspektyvoje kainoms stipresnį poveikį darys paklausa, kuri išlieka susilpnėjusi. COVID-19 pandemijos pradžioje infliacija šalyje smarkiai sulėtėjo pasaulyje smukus energijos prekių paklausai ir kainoms, o kilus antrajai viruso bangai infliacija turėtų išlikti silpna, nes vis labiau ima ryškėti pandemijos poveikis paslaugų kainoms. Paslaugų infliacija 2021 metais, bent kol nenuslūgs antroji viruso banga, turėtų išlikti susilpnėjusi. 2021 metų pradžioje tikėtinas vangus spaudimas maisto produktų kainoms dėl mažesnės maisto tiekimo paslaugų paklausos ir padidėjusių maisto produktų atsargų pasaulyje, susijusių su COVID-19 pandemija ir ekonominiais sunkumais. Vis dėlto kylantis Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) skaičiuojamas maisto kainų indeksas rodo galimą tam tikrų maisto žaliavų, pavyzdžiui, javų, kainų augimą, todėl antrąjį kitų metų pusmetį neatmestinas maisto produktų kainų augimo paspartėjimas.

Išnagrinėjus vartotojų kainų raidos tendencijas numatoma, kad 2020 metais vidutinė metinė infliacija sumažės iki 1 procento (2019 metais ji siekė 2,2 procento). 2021 metais prielaidų reikšmingam energijos prekių kainų mažėjimui nėra, todėl infliacijos tempas paspartės iki 1,4 procento, o vidutinio laikotarpio pabaigoje – iki 2 procentų. Kainų raidai vidutiniu laikotarpiu didžiausią įtaką darys pasaulinių kainų, ypač energijos ir maisto prekių, pokyčiai, paslaugų kainų raida, padėtis šalies darbo rinkoje ir sprendimai dėl administruojamų kainų.

3 paveikslas. Vidutinė metinė infliacija, proc.

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas.

Šių metų lapkritį antrą kartą šiais metais įvestas karantinas gali paskatinti atsargesnę vartotojų elgseną, palyginti su vasaros laikotarpiu, kai viruso plitimas nebuvo spartus, ekonomikos aktyvumas augo, o gyventojų nuotaikos taisėsi. Tai atspindi ir statistiniai duomenys – trečiąjį šių metų ketvirtį namų ūkių vartojimo išlaidos padidėjo 1,2 procento. Rudenį įvestos griežtesnės viruso valdymo priemonės ribos paslaugų įsigijimo galimybes, o vartotojų apsisprendimą įsigyti prekę ar paslaugą veiks tvyrantis neapibrėžtumas. Griežtesnės viruso valdymo sąlygos, ribojančios gyventojų galimybes įsigyti paslaugas, atsargesnis gyventojų elgesys šiemet lėmė santaupų didėjimą – namų ūkių indėlių¹³ augimo tempas antrąjį ir trečiąjį 2020 metų ketvirčius paspartėjo (antrojo ketvirčio pabaigoje augo 13,4 procento, trečiojo – 16,3 procento). Tikėtina, kad, pagerėjus epidemiologinei situacijai ir sumažėjus ekonominių veiklų suvaržymų, kitais metais gyventojai galėtų imti drąsiau planuoti išlaidas ir dalį papildomai sukauptų lėšų skirti vartojimui. Vartojimui atsigauti padės ir gyventojų finansinę padėtį gerinantys Vyriausybės sprendimai – MMA kėlimas, paramos šeimoms, auginančioms vaikus, didinimas, su darbo jėgos apmokestinimu susiję pakeitimai (neapmokestinamojo pajamų dydžio didinimas).

Dėl karantino metu apribotų galimybių gauti paslaugas ir epidemiologinės situacijos nulemtu neapibrėžtumo namų ūkių vartojimo išlaidos 2020 metais sumažės 3,4 procento, o 2021 metais, sumažėjus ekonominių veiklų ribojimams, tikėtinas 3 procentų augimas. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais spartėjant darbo užmokesčio augimui, gerėjant gyventojų finansinei padėčiai ir epidemiologinei situacijai, namų ūkių vartojimo išlaidų augimo tempas taip pat nuosaikiai spartės ir kasmet galėtų augti vidutiniškai po 3,3 procento (2022–2023 metais).

Kritusi tiek išorės, tiek vidaus paklausa, dėl pandemijos išaugęs ekonominis neapibrėžtumas, antrą kartą šiemet lapkričio mėnesį vėl įvestas visuotinis karantinas ir apribota tam tikrų ekonomikos sektorių veikla neigiamai veiks investicinį procesą šalyje – dauguma verslų pristabdys ir (arba) atidės investicijų projektus. Siekdamas stabilizuoti ekonominę padėtį viešasis sektorius 2020 metais yra aktyvesnis investuodamas nei privatusis sektorius. Trečiąjį šių metų ketvirtį viešojo sektoriaus materialinės investicijos (to meto kainomis) išaugo 10,3 procento, o privatusis sektorius investicijas mažino 7,4 procento.

Po patirto šoko pavasarį ir pagerėjus epidemiologinei situacijai trečiąjį 2020 metų ketvirtį investicijų rezultatai buvo geresni nei antrąjį ketvirtį, kai investicijos smuko dešimtadaliu. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos trečiąjį 2020 metų ketvirtį sumažėjo mažiau, nei 2

¹³ Likutis laikotarpio pabaigoje

procentais (–1,7 procento). 2020 metų sausį–rugsėį investicijos mažėjo 3,5 procento, didžiausią įtaką mažėjimui darė smukusios investicinės išlaidos transporto įrangai (–6,7 procentinio punkto įtaka).

Transporto sektoriui susiduriant su iššūkiais, kuriuos kelia ES teisės aktų rinkinio, vadinamo Mobilumo paketu, nuostatų įsigaliojimas, darbuotojų darbo apmokėjimo reglamentavimo pokyčiai, epidemiologinė situacija, investicinis procesas šiame sektoriuje sutriko – investicijos į transporto įrangą trečiąjį ketvirtį sumažėjo 44,6 procento, o 2020 metų sausį–rugsėį sumažėjo 47,3 procento.

Įvertinus faktinius sausio–rugsėjo statistinius duomenis, investuotojų lūkesčius, griežtesnes pandemijos valdymo priemonės, numatoma, kad 2020 metais verslas pristabdys investicijas, o bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas šalyje 2020 metais sumažės 5,2 procento. Jeigu 2021–2023 metais, kaip numatoma, ES fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimas paspartės, o epidemiologinė padėtis stabilizuosis ir nebus imtasi reikšmingų ekonomikos suvaržymų, užsienio paklausa atsigaivos ir verslo pasitikėjimas augs, investicijos šalyje galėtų vidutiniškai augti po 4,3 procento per metus.

Dėl neigiamai pandemijos paveiktų užsienio prekybos rinkų Lietuvos prekių ir paslaugų eksportas (palyginamosiomis kainomis) šiemet smuks 2,2 procento. Remiantis prielaidomis dėl užsienio paklausos atsigavimo, 2021 metais tikėtinas 6,4 procento prekių ir paslaugų eksporto augimas. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais prekių ir paslaugų eksportas vidutiniškai galėtų augti apie 5,6 procento per metus.

Ekonominės raidos scenarijus parengtas išaugusio neapibrėžtumo sąlygomis. Ketvirtąjį šių metų ketvirtį reikšmingai pablogėjus epidemiologinei situacijai Lietuvoje ir jos pagrindinėse užsienio prekybos partnerėse išaugo rizika, kad, siekiant suvaldyti viruso protrūkius ir apsaugoti sveikatos apsaugos sistemas nuo perkaitimo, poreikis taikyti neigiamą įtaką ekonomikai turinčias priemones Lietuvoje ir ES valstybėse gali užtrukti ilgiau nei paskutinį šių metų ketvirtį. Pandemijos sukelta įtampa darbo rinkoje, tiekimo grandinių sutrikimai ir verslo bei vartotojų elgsenos pokyčiai gali būti paveikti labiau, nei numatyta scenarijuje.

Tebeegzistuojanti rizika dėl įtampos pasaulinėje prekyboje atsinaujinimo, didelis neužtikrintumas dėl globalios ekonomikos atsigavimo ir sustiprėjusios geopolitinės įtampos bei galima įtampa finansų rinkose – esminiai neigiamos rizikos veiksniai, dėl kurių šiame scenarijuje numatytų pagrindinių rodiklių įverčiai gali keistis.

Egzistuoja ir teigiama rizika, kad populiacijos vakcinavimas prasidės anksčiau, nei antrąjį 2021 metų pusmetį, o teigiamas vakcinavimo poveikis realiai ekonomikai bus jaučiamas jau 2021 metais. Precedento neturinčio ES ekonomikos gaivinimo priemonių¹⁴ taikymas vykdant reformas ir investuojant vidutiniu laikotarpiu gali paskatinti Lietuvos ekonomikos augimą daugiau, nei numatyta šiame scenarijuje.

1 lentelė. Makroekonominiai rodikliai

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		mln. eurų	Pokytis, procentais		
1. BVP, grandine susieta apimtis	B1*g	43298,4	4,3	–1,5	2,8
2. Potencialus BVP		41550,0	4,1	3,5	3,7

¹⁴ ES ekonomikos gaivinimo priemonė „Next Generation EU“.

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		mln. eurų	Pokytis, procentais		
iš jo:					
- darbo veiksnys			0,6	0,2	0,7
- kapitalo veiksnys			1,8	1,4	1,4
- bendrasis gamybos veiksnių našumas			1,7	1,9	1,6
3. BVP, to meto kainomis	B1*g	48797,4	7,3	-0,6	4,3
BVP sudedamosios dalys (palyginamosiomis kainomis)					
4. Namų ūkių vartojimo išlaidos + ne pelno institucijų, aptarnaujančių namų ūkių, vartojimo išlaidos (NPI)	P.3	26975,3	3,4	-3,4	3,0
5. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	P.3	6434,6	0,1	6,2	2,5
6. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	9636,9	6,2	-5,2	4,7
7. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį, BVP procentais	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8. Prekių ir paslaugų eksportas	P.6	35766,6	9,5	-2,2	6,4
9. Prekių ir paslaugų importas	P.7	33967,9	6,3	-6,3	6,7
Įtaka BVP pokyčiui, procentiniais punktais (išskyrus 2019 m. reikšmę mln. eurų)					
10. Galutinė vidaus paklausa		43024,6	3,5	-2,2	3,2
11. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12. Prekių ir paslaugų balansas	B.11	1798,7	2,5	2,8	0,3

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

II DALIS VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

1 SKYRIUS BALANSAI IR FISKALINĖS POLITIKOS VERTINIMAS

2019, 2020 metai

2019 metais, ketvirtus metus iš eilės, Lietuvos valdžios sektoriaus finansai buvo pertekliniai. Valdžios sektoriaus perteklius sudarė 0,3 procento BVP, o struktūrinis balansas –1,3 procento BVP. 2019 metais nenukrypta nuo vidutinio laikotarpio tikslo, įvertinus 2019 metais Lietuvai galiojusią SAP išlygą dėl 0,5 procento BVP išlaidų, patirtų įgyvendinant struktūrines reformas¹⁵.

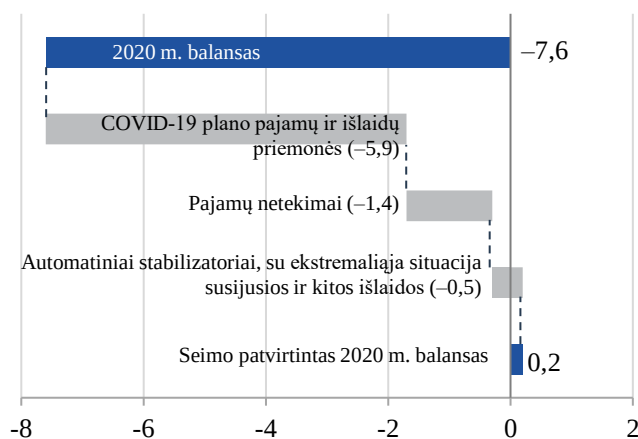
2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme 2020 metams nustatyta 0,2 procento BVP valdžios sektoriaus pertekliaus užduotis. Ji nebus pasiekta dėl COVID-19 pandemijos sukeltų neigiamų padarinių ekonomikai, socialinei aplinkai, viešiesiems finansams, kurie pasireiškė ekonomikos smukimu, mokesčių mokėjimo atidėjimu ir didesnėmis, nei planuota, valdžios sektoriaus išlaidomis dėl COVID-19 plano priemonių įgyvendinimo.

¹⁵ Seimo 2018 m. pavasario sesijoje patvirtintų švietimo, sveikatos apsaugos, šešėlinės ekonomikos mažinimo, inovacijų, socialinio draudimo (pensijų) bei mokesstinio reguliavimo sričių struktūrinių reformų aprašymas, <https://lr.lt/lt/aktuali-informacija/xvii-vyriausybe/prioritetiniai-darbai/strukturines-reformos>.

Stabilumo programoje buvo prognozuotas 11,4 procento BVP valdžios sektoriaus deficitas. Tokį deficito įvertį lėmė 2020 metų balandžio mėnesį turėti duomenys apie COVID-19 plano apimtį, ekonominės raidos scenarijų, valdžios sektoriaus pajamų projekcijas.

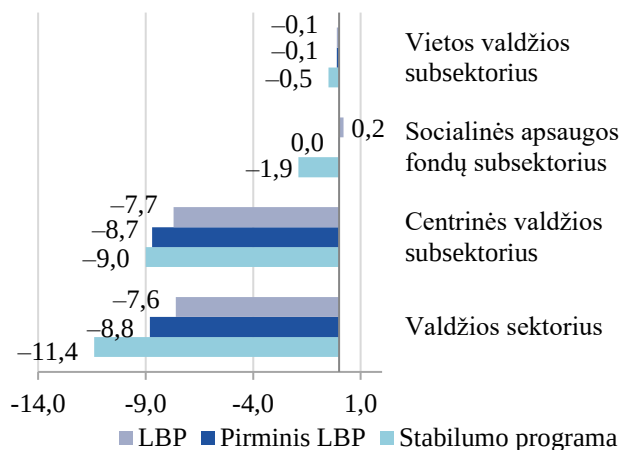
Šiuo metu numatoma, kad 2020 metais valdžios sektoriaus deficitas bus 7,6 procento BVP. Tokį deficitą lemia numatomas valdžios sektoriaus pajamų padidėjimas, palyginti su numatytais pajamomis šių metų rudenį, rengiant pirminį LBP, taip pat prielaidos dėl COVID-19 plano priemonių įgyvendinimo šiais metais. 2020 m. gruodžio 16 d. duomenimis, COVID-19 plano priemonėms įgyvendinti asignavimų valdytojams skirta 3,4 mlrd. eurų, iš jų veikiančioms balansą 2,7 mlrd. eurų. Daroma prielaida, kad COVID-19 plane numatytų išlaidų priemonių veikiančių balansą bus panaudota už 2,5 mlrd. eurų (5,1 procento BVP).

4 paveikslas. 2020 metų valdžios sektoriaus balanso pokytis palyginti su Seimo patvirtintu balansu, proc. BVP

Šaltinis – Finansų ministerija.

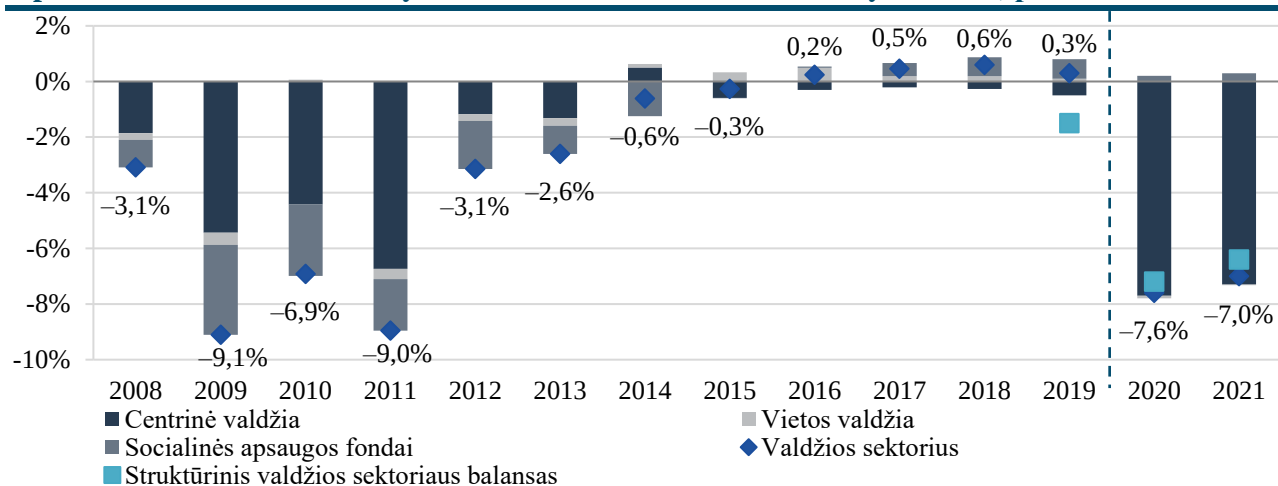
5 paveikslas. 2020 metų valdžios sektoriaus ir subsektorių balansai, proc. BVP

Šaltinis – Finansų ministerija.

Dėl neigiamo COVID-19 pandemijos poveikio valdžios sektoriaus finansams ir valdžios sektoriaus išlaidų įgyvendinant COVID-19 planą, 2020 metais nuo vidutinio laikotarpio tikslo bus nukrypta. 2020 metų struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas sudarys 7,3 procento BVP. Vertinant struktūrinį balansą, taikoma bendroji SAP išimties sąlyga, kai COVID-19 plano priemonių, kaip vienkartinųjų, poveikis nėra eliminuojamas. 2020 metų pirminio struktūrinio balanso 6,2 procentinio punkto BVP neigiamas metinis pokytis, įvertinus ir neigiamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo, rodo, kad 2020 metais vykdoma fiskalinė politika yra anticiklinė, skatinanti ekonomiką. Struktūrinio valdžios sektoriaus balanso projekcija parengta išskirtinai didelio neapibrėžtumo aplinkybėmis, kai sunku patikimai įvertinti ekonomikos ciklo būklę.

6 paveikslas. 2008–2021 metų valdžios sektoriaus ir subsektorių balansai, proc. BVP

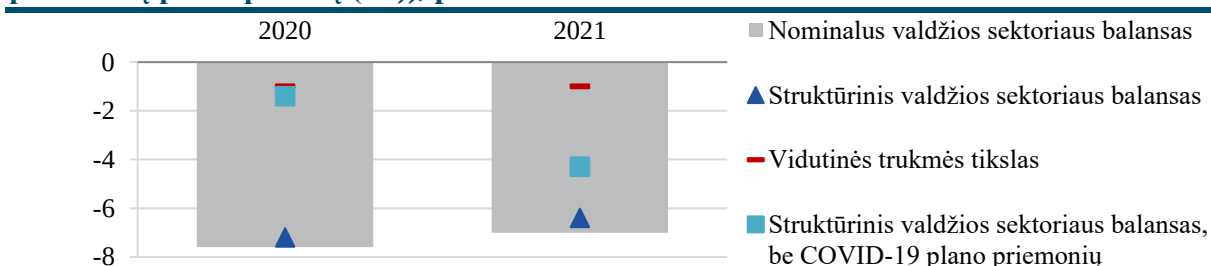
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

2021 metai

Įvertinus būtinybę atsižvelgti į neigiamus COVID-19 pandemijos padarinius patiriančių pažeidžiamų visuomenės grupių, privačiojo ir viešojo sektorių, poreikius, siekį palaikyti ekonomikos gyvybingumą, 2021 metais valdžios sektoriaus išlaidos, palyginti su LBP pateiktomis 2020 metais numatomomis išlaidomis, didės 556,2 mln. eurų, o su pirminiame LBP pateiktomis 2021 metų išlaidomis – 350,2 mln. eurų.¹⁶ Dėl besitęsiančios sudėtingos situacijos, susijusios su COVID-19 pandemija, ir taikomų jos suvaldymo priemonių 2021 metais numatoma daugiau nei 1 mlrd. eurų dydžio laikinų pagalbos priemonių. Siekiant kuo efektyvesnio lėšų panaudojimo, 2021 metais pagalbos priemonėms numatytos lėšos Vyriausybės sprendimu bus skiriamos įgyvendinančiosioms ministerijoms, atsižvelgiant į nuolat kintančią pandeminę situaciją ir priemonių poreikį. Verslui sudarytos sąlygos atidėti mokesčių mokėjimą.

Dėl bendrosios SAP išimties taikymo, nustatytų išskirtinių aplinkybių, rengiant 2021 metų valdžios sektoriui priskiriamus biudžetus, netaikomos SAP ir nacionalinės išlaidų augimo ribojimo ir struktūrinio balanso taisyklės. Planuojama, kad 2021 metais valdžios sektoriaus deficitas sudarys 7 procentus BVP, o struktūrinis deficitas 6,4 procento BVP ir bus 5,4 procentinio punkto BVP didesnis nei vidutinio laikotarpio tikslas. Nevertinant su COVID-19 susijusių priemonių poveikio valdžios sektoriaus balansui, 2021 metų struktūrinis deficitas sudarytų 4,3 procento BVP.

7 paveikslas. 2020–2021 metų struktūrinis balansas (įskaitant (neįskaitant) COVID-19 priemonių plano poveikį (-io)), proc. BVP

Šaltinis – Finansų ministerija.

¹⁶ Atnaujintose 2021 metų valdžios sektoriaus išlaidose nėra įtrauktos su EGADP susijusios išlaidos.

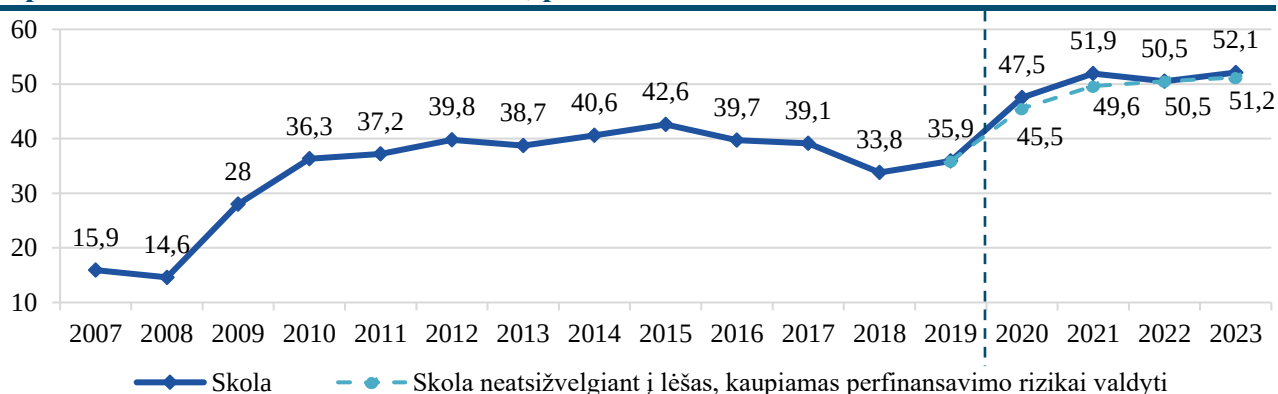
LBP pateikti 2021 metų rodikliai gali keistis, jeigu 2021 metais pasitvirtins ekonominės raidos scenarijaus rizikos ar kitos fiskalinės rizikos, nurodytos 18 lentelėje.

Nors neapibrėžtumas dėl ekonominės ir COVID-19 pandemijos raidos ateityje yra labai didelis, numatoma, kad vidutinio laikotarpio pabaigoje valdžios sektoriaus struktūrinis balansas priartės prie vidutinio laikotarpio tikslo. Ilgalaikis valdžios sektoriaus finansų tvarumas neišvengiamai bus ir prioritetas, ir iššūkis, todėl Vyriausybė savo programoje numato: „Parengsime valdžios sektoriaus skolos valdymo strategiją, ilguoju laikotarpiu siekdami grįžti prie optimalaus valdžios sektoriaus skolos lygio“.

Valdžios sektoriaus skola

Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skola 2021 metų pabaigoje sudarys 51,9 procento BVP ir bus 4,4 procentinio punkto didesnė negu 2020 metų pabaigoje, kuri, planuojama, sieks 47,5 procento BVP. Skolos didėjimui, palyginti su 2020 metais, didžiausią įtaką daro planuojamas ES ir kitos tarptautinės paramos neigiamas balansas (apie 1,1 procento BVP). Prognozuojama, kad COVID-19 pandemijos sukeltų pasekmių valstybės finansams ir pinigų srautams įtaka sieks apie 8,5 procento BVP, tai yra, neįvertinus COVID-19 pandemijos poveikio, valdžios sektoriaus skola sudarytų apie 39,1 procento BVP. Pasaulio finansų rinkos tendencijos ir Europos Centrinio Banko vykdoma specialioji pirkimo programa¹⁷ (PEPP), skirta monetarinės politikos priemonėmis prisidėti prie COVID-19 pandemijos neigiamo poveikio ES ekonomikoms, sudarė sąlygas ir toliau mažinti išlaidas palūkanoms, nepaisant išaugusių skolinimosi apimčių.

8 paveikslas. Valdžios sektoriaus skola, proc. BVP

Šaltinis – Finansų ministerija.

2 lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos

	2020 m.	2021 m.
	proc. BVP	
Valdžios sektoriaus skola metų pabaigoje	47,5	51,9
Valdžios sektoriaus skolos pokytis	11,6	4,4
Valdžios sektoriaus skolą lemiantys veiksniai		
Pirminis balansas	-7,1	-6,5
Palūkanos	0,5	0,5
Skolos pokyčio tikslinimas	3,8	-0,7
Numanoma skolos palūkanų norma	1,3	0,9

Šaltinis – Finansų ministerija.

¹⁷ Angl. *Pandemic Emergency Purchase Programme* (PEPP).

3 lentelė. Valstybės garantuota skola

	2020 m.	2021 m.
	proc. BVP	
Valstybės garantijos	1,0	2,7
iš jų: susijusios su finansų sektoriumi	0,0	0,0

Saltinis – Finansų ministerija.

2 SKYRIUS

VALDŽIOS SEKTORIAUS PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PROJEKCIJOS PAGAL FORMUOJAMOS POLITIKOS SCENARIJŲ

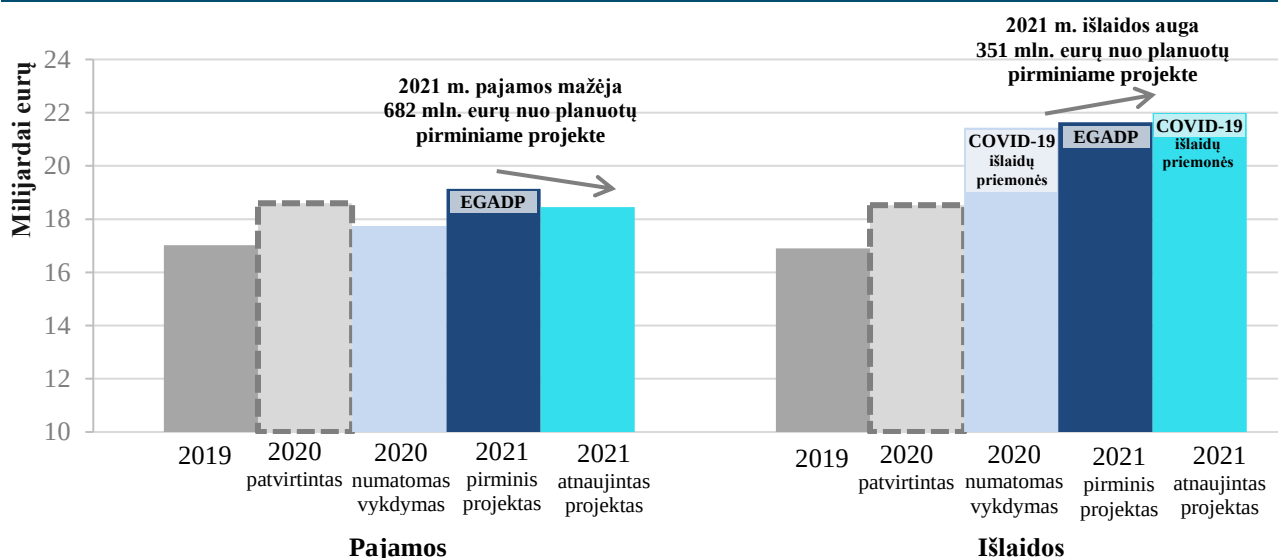
Įgyvendinant ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai ir siekiant mokesčių sistemos struktūros tobulinimo ekonomikos augimui palankia kryptimi, mokesčių bazės optimizavimo, 2021 metais numatyti šie mokesčių pakeitimai: didinami akcizų tarifai daliai tabako produktų ir mažinama akcizų lengvatos apimtis žemės ūkyje naudojamiems gazoliams, tokiu būdu toliau plečiant ekonomikos augimui mažiau žalingų mokesčių bazę, kartu labiau prisidedant prie aplinkosaugos ir sveikatinimo tikslų įgyvendinimo. Numatoma toliau didinti gyventojų pajamų apmokestinimo progresyvumą mažinant metinių pajamų dydį, nuo kurio taikomas viršutinis progresinis GPM tarifas. Plečiama GPM lengvata, skatinanti mokymąsi visą gyvenimą, taip pat nuo 2021 m. liepos 1 d. naikinama importo PVM lengvata mažos vertės siuntiniams. Nuo 2021 metų iki 2025 metų įmonėms, įgyvendinančioms naujus itin didelius investicijų projektus, bus taikoma pelno mokesčio lengvata, taip siekiant į šalį pritraukti investicijų.

Prognozuojant 2021 metų valstybės biudžeto pajamas, įvertintas ekonominės raidos scenarijus, prielaidos dėl COVID-19 pandemijos paveiktų įmonių mokesčių atidėjimų ir pajamų netekimas dėl galiojančių mokesčių lengvatų. Numatoma, kad valstybės biudžeto pajamos, įvertinus kaupimo principu, neįskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, 2021 metais, palyginti su 2020 metais numatomomis pajamomis, didės 14,7 mln. eurų. LBP įvertintos valstybės biudžeto pajamos, neįskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, palyginti su atitinkama pajamų projekcija pirminiame LBP, mažėja 62,8 mln. eurų.

Diskrecinių pajamų priemonių, susijusių su šiais mokesčių sistemos pakeitimais ir COVID-19 priemonių įvertinimu, sąrašas pateiktas 15 lentelėje.

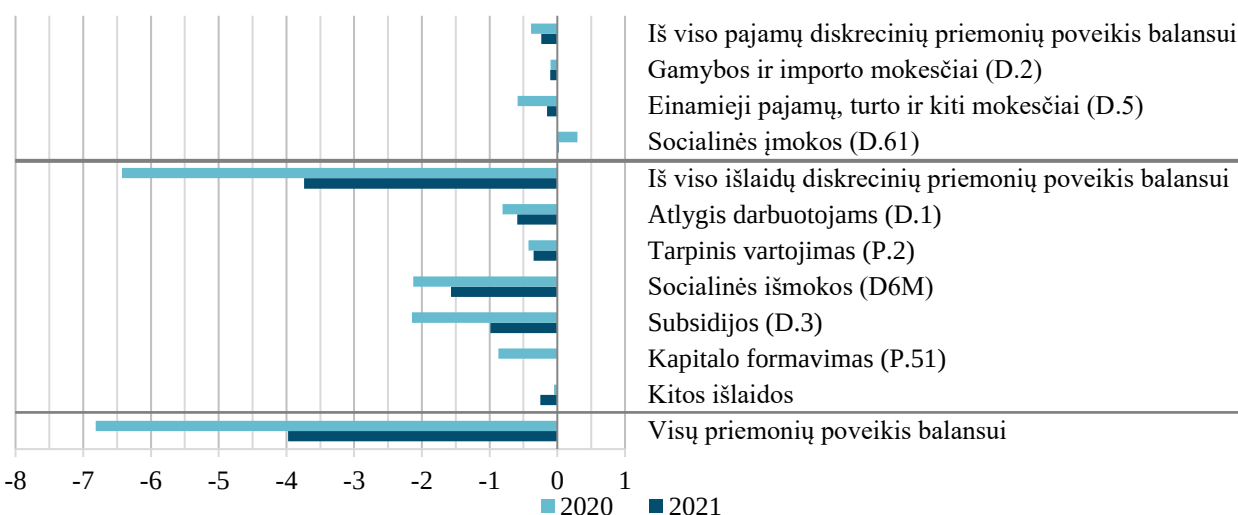
Planuojama, kad 2021 metais valstybės biudžeto išlaidų didėjimą palyginti su 2020 metais planuotomis išlaidomis, lems COVID-19 pandemijos ir jos valdymo priemonių sukeltų neigiamų padarinių mažinimo priemonių įgyvendinimas, spartesnis bendrosios pensijų dalies indeksavimas, įmokų už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, skatinamųjų įmokų į pensijų kaupimo fondus ir įmokų į ES biudžetą, išmokos vaikui, mokytojų, dėstytojų, kitų švietimo ir mokslo darbuotojų darbo užmokesčio, MMA, pareiginės algos bazinio dydžio didinimas, savivaldybių negautų pajamų kompensavimas. 2021 metais valstybės biudžeto išlaidos, palyginti su planuotomis pirminiame LBP, padidėjo 1 129 mln. eurų. Informacija apie išlaidų diskrecines priemones pateikta 16 lentelėje.

9 paveikslas. 2019-2021 metų valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų dydžiai, mlrd. eurų

Šaltinis – Finansų ministerija.

10 paveikslas. Diskrecinės pajamų ir išlaidų priemonės, proc. BVP

Šaltinis – Finansų ministerija.

4 lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
1. Bendrosios pajamos	TR	36,6	36,5
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,8	11,6
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	8,9	8,5
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	10,7	10,8
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,5	0,4
1.6. Kitos		4,7	5,2
Mokesčių našta (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,3	30,9
2. Bendrosios išlaidos	TE	44,2	43,5
2.1. Atlygis darbuotojams	D.1	11,8	11,7
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	5,5	5,8
2.3. Socialinės išmokos	D6M	17,0	17,0
iš jų: nedarbo pašalpos		0,6	0,6

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,5	0,5
2.5. Subsidijos	D.3	2,3	1,1
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	4,2	3,8
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	0,1
2.8. Kitos		2,5	3,5

Šaltinis – Finansų ministerija.

3 SKYRIUS

LBP IR STABILUMO PROGRAMOS RODIKLIŲ PALYGINIMAS

5 lentelė. LBP ir ankstesnių ekonominės raidos scenarijų (įskaitant ir Stabilumo programą) rodiklių palyginimas

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
BVP realus pokytis, proc.:			
2020 m. kovo 20 d. scenarijus	3,9	–1,3	2,2
LBP (2020 m. gruodis)	4,3	–1,5	2,8
Skirtumas	0,4	–0,2	0,6
Stabilumo programa (1 scenarijus)	3,9	–2,8	5,4
LBP (2020 m. gruodis)	4,3	–1,5	2,8
Skirtumas	0,4	1,3	–2,6
Stabilumo programa (2 scenarijus)	3,9	–7,3	6,6
LBP (2020 m. gruodis)	4,3	–1,5	2,8
Skirtumas	0,4	5,8	–3,8
LBP (2020 m. spalio)	3,9	–1,5	3,3
LBP (2020 m. gruodis)	4,3	–1,5	2,8
Skirtumas	0,4	0,0	–0,5

Šaltinis – Finansų ministerija.

LBP pateiktos valdžios sektoriaus balanso rodiklio 2020 metams projekcijos skiriasi nuo Stabilumo programoje pateiktų projekcijų dėl padidėjusios COVID-19 plano apimties, valdžios sektoriaus išlaidų įgyvendinant COVID-19 planą prielaidų, taip pat šiuo metu prognozuojamo mažesnio nominalaus BVP kritimo ir atnaujintų valdžios sektoriaus pajamų projekcijų. LBP ir Stabilumo programoje pateikti 2021 metų valdžios sektoriaus balanso rodikliai skiriasi, nes Stabilumo programoje valdžios sektoriaus finansų projekcijos pateiktos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, o LBP projekcijos parengtos atsižvelgiant į diskrecines pajamų ir išlaidų priemones, taikomas 2021 metais.

6 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus balanso projekcijų palyginimas

	ESA kodas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP		
Stabilumo programa (1 scenarijus)	B.9	0,3	–9,1	–2,4
LBP		0,3	–7,6	–7,0
Skirtumas		0,0	1,5	–4,6
Stabilumo programa (2 scenarijus)	B.9	0,3	–11,4	–3,9
LBP		0,3	–7,6	–7,0
Skirtumas		0,0	3,8	–3,1

	ESA kodas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP		
Pirminis LBP	B.9	0,3	-8,8	-5,0
LBP		0,3	-7,6	-7,0
Skirtumas		0,0	1,2	-2,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

Valdžios sektoriaus skolos projekcijos pateiktos LBP ir Stabilumo programoje skiriasi dėl perfinansavimo rizikos valdymo priemonių pasikeitimo, atnaujintų BVP, valdžios sektoriaus (įskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas) balanso projekcijų. Sprendimas palaikyti didesnę valstybės išdo likvidumą taip pat turi įtakos LBP pateiktai valdžios sektoriaus skolos projekcijai.

7 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
	proc. BVP		
Stabilumo programa (1 scenarijus)	36,3	46,8	47,9
LBP	35,9	47,5	51,9
Skirtumas	-0,4	0,7	4,0
Stabilumo programa (2 scenarijus)	36,3	50,6	52,7
LBP	35,9	47,5	51,9
Skirtumas	-0,4	-3,1	-0,8
Pirminis LBP	35,9	47,7	50,2
LBP	35,9	47,5	51,9
Skirtumas	0,0	-0,2	1,7

Šaltinis – Finansų ministerija.

III DALIS BIUDŽETO SISTEMOS PERTVARKA

Biudžeto sistemos pertvarkos tikslas – sukurti patikimą ir efektyviai veikiančią vidutinės trukmės biudžeto formavimo ir programų valdymo sistemą, aiškiai susietą su valstybės strateginio planavimo sistema, integruojančią strateginio, regioninio ir teritorinio planavimo procesus. Šiuo glaudžiu biudžeto formavimo ir strateginio valdymo procesų susiejimu siekiama užtikrinti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą ir efektyvų jai skirtų viešųjų finansų planavimą ir panaudojimą.

2020 m. birželio 25 d. Seimas priėmė Strateginio valdymo įstatymą¹⁸, kuriuo reglamentuojama į rezultatus orientuota strateginio valdymo sistema: nustatyti strateginio valdymo sistemos principai, apibrėžti planavimo dokumentų tipai, jų tarpusavio sąsajos ir įtaka pažangos lėšų planavimui, sustiprintos strateginio valdymo ir valstybės biudžeto formavimo sistemos sąsajos. Vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymo nuostatomis rengiami planavimo dokumentai ilgainiui padės užtikrinti efektyvų valdžios sektoriaus finansų planavimą ir naudojimą, vadovaujantis įrodymais grįsto ir į rezultatus orientuoto valdymo principais.

Taip pat Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas vienas iš pagrindinių šalies planavimo

¹⁸ Strateginio valdymo įstatymas,

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/90386d20bab711ea9a12d0dada3ca61b?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c5848937-218c-4cd8-af4f-1d3aaf84ae47>.

dokumentų – Nacionalinis pažangos planas¹⁹, kuriame nustatomi visi šalies 10 metų laikotarpio strateginiai tikslai ir jiems pasiekti numatyti pažangos uždaviniai, kurie bus perkeliama į ministerijų rengiamas nacionalines plėtros programas, kurias ministerijos turi parengti dar 2020 metais. Šiose programose bus planuojamos pažangos priemonės ir jas įgyvendinantys projektai, numatomos jiems įgyvendinti reikalingos finansinės projekcijos. Pažangos priemonių ir projektų planavimui bus taikomos vienodos taisyklės, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio.

Tęsiant biudžeto sistemos pertvarkos darbus, 2020 metais atliekamos išlaidų peržiūros socialinės apsaugos (aktyvios darbo rinkos politikos priemonių) ir švietimo (profesinio mokymo įstaigų) sektoriuose, vadovaujantis 2019 metais parengta viešųjų išlaidų peržiūrų atlikimo metodika. Planuojama, kad šių išlaidų peržiūrų rezultatai bus panaudoti derybų dėl 2022 metų planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų metu. Taip pat viešųjų išlaidų peržiūros procesas bus integruotas į valstybės biudžeto sudarymo procesą kaip neatsiejama šio proceso dalis ir reglamentuota Strateginio valdymo metodikoje. Viešųjų išlaidų peržiūra bus atliekama kasmet, siekiant rasti neprioritetines, neveiksmingas ir neefektyviai panaudojamas tęstinės veiklos išlaidas, kurios galėtų būti nukreiptos vykdant efektyvesnes veiklas arba priemones.

Šiuo metu rengiama Strateginio valdymo įstatymo nuostatas detalizuojanti Strateginio valdymo metodika, kurią planuojama patvirtinti iki 2020 metų pabaigos ir kurioje nustatyta, kad strateginio planavimo dokumentų (Nacionalinio pažangos plano, nacionalinių plėtros programų) elementai (pažangos uždaviniai, pažangos priemonės, projektai, jų vertinimo rodikliai) bus tiesiogiai perkeliama į strateginius veiklos planus, t. y. asignavimų valdytojų biudžeto programas, o tęstinės veiklos elementai (tęstinės veiklos uždaviniai, tęstinės veiklos priemonės ir jų vertinimo rodikliai) bus planuojami asignavimų valdytojo strateginiame veiklos plane. Taip pat šiuo metu intensyviai rengiamasi biudžeto sistemos pertvarkos įgyvendinimui: pradėti rengti bandomieji ministerijų 2022–2024 metų naujos struktūros strateginiai veiklos planai, kuriuose bus aiškiai atskirtos tęstinės veiklos išlaidos ir pažangai įgyvendinti skirtos išlaidos.

Nauja biudžeto formavimo sistema, atsižvelgiant į priimtus minėtus teisės aktus, bus taikoma rengiant 2022 ir vėlesnių metų valstybės biudžeto projektus.

IV DALIS METODOLOGINIAI ASPEKTAI

8 lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas

Skaičiavimo technika	Biudžeto proceso etapas, kuriame taikyta technika	Svarbūs taikytų modelių (technikų) bruožai	Prielaidos
Nacionalinės sąskaitybos principai, ekonometrinis ir ekspertinis vertinimas	Ekonominės raidos scenarijus	Makroekonominės prognozės rengiamos vidutiniam laikotarpiui, taikant pagal nacionalines sąskaitas sudarytą makroekonominį modelį. Analizuojant atskirus arba daugiau nei vieną potencialiai tarpusavyje susijusius makroekonominis rodiklius, sudaromos ekonometrinės lygtys, taip pat atliekamas ekspertinis vertinimas. Potencialaus BVP skaičiavimai paremti Ekonomikos ir finansų reikalų (ECOFIN) tarybos 2002 metais patvirtinta metodika	Techninės prielaidos (naftos kaina, valiutų kursas ir palūkanų normos)

¹⁹ Nacionalinis pažangos planas,

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c5848937-218c-4cd8-af4f-1d3aaf84ae47>.

Pajamų prognozavimas

Pajamų iš mokesčių prognozė rengiama vadovaujantis makroekonominėmis prognozėmis, statistiniais duomenimis, pajamų dinamika ir valstybės institucijų pateikta informacija. Pajamų iš atskirų mokesčių prognozė gali būti koreguojama pasitelkiant ekspertinį vertinimą, t. y. atsižvelgiant į kitas nei įstatymų pakeitimo projektuose numatytas aplinkybes, darančias įtaką pajamų surinkimui.

Priklausomai nuo mokesčio, taikomas vienas arba keli prognozavimo metodai:

✓ Detalaus modeliavimo metodas. Renkami duomenys apie kiekvienos kategorijos mokesčio mokėtojų skaičių ir tos kategorijos bendrąją pajamų sumą bei struktūrą. Kuriamas simuliacinis modelis iš dviejų blokų – tipinio mokesčio mokėtojo ir agreguojantis blokas. Taikant modelį apskaičiuojama, kiek mokesčių vidutiniškai sumokės atskiras mokesčių mokėtojas, atstovaujantis tam tikrai grupei, kiek visa grupė ir pagaliau visi šalies mokesčių mokėtojai.

✓ Efektyvaus vidutinio tarifo metodas. Įstatymu nustatytas mokesčio tarifas koreguojamas atsižvelgiant į taikomas lengvatas, mokestinės bazės išimtis ir pan. Tokiu būdu įvertintas efektyvus vidutinis tarifas dauginamas iš mokesčio bazės apimties, kad būtų gauta pajamų iš atitinkamų mokesčių prognozė.

✓ Elastingumo metodas. Nustatoma priklausomybė tarp pajamų iš mokesčio didėjimo (mažėjimo) ir atitinkamos bazės dinamikos. Įvertinus elastingumo koeficientą, būdingą konkrečiam mokesčiui, ir prognozuojamos bazės pasikeitimus, prognozuojamos pajamos iš to mokesčio.

V DALIS

ERS IR VALSTYBĖS FINANSŲ DUOMENYS

9 lentelė. Pagrindinės prielaidos

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Trumpalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	–0,1	–0,2	–0,2
Ilgalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	0,5	0,2	0,4
JAV dolerio ir euro keitimo kursas (vidutinis metinis)	1,12	1,14	1,18
Nominalusis efektyvus valiutų keitimo kursas	–1,2	3,9	2,7
Pasaulio (be ES) BVP augimas, procentais	2,9	–3,8	4,7
ES BVP augimas, procentais	1,5	–7,4	4,1
Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	1,4	–6,4	3,7
Pasaulio (išskyrus ES) importo augimas, procentais	–0,5	–10,3	6,3
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)	64,1	42,6	44,6

Šaltiniai: Europos Komisija, Finansų ministerija.

10 lentelė. Kainų rodikliai

	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
	Indeksas	Pokytis, procentais		
1. BVP defliatorius	124,6	2,8	0,9	1,4
2. Privataus vartojimo defliatorius	117,7	2,1	1,0	1,4
3. SVKI (2015 m. = 100)	109,5	2,2	1,0	1,4
4. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	144,0	9,9	7,5	4,0

	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
	Indeksas	Pokytis, procentais		
5. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	118,4	3,0	1,7	1,7
6. Eksporto (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	110,6	0,9	-4,7	1,0
7. Importo (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	107,0	-0,7	-6,3	0,8

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas pagal statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

11 lentelė. Darbo rinkos rodikliai

	ESA kodas	2019 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		Rodiklio reikšmė	Pokytis, procentais		
1. Užimtų gyventojų skaičius, tūkst.		1378,4	0,3	-1,9	0,7
2. Užimtumas, dirbta valandų, tūkst.		2615886	0,5	–	–
3. Nedarbo lygis, procentais		6,3	–	8,8	8,2
4. Darbo našumas (bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienam užimtajam), tūkst. eurų		31,4	4,1	0,4	2,1
5. Darbo našumas, dirbta valandų		–	–	–	–
6. Atlygis darbuotojams, mln. eurų	D.1	22566,4	10,8	6,3	5,2
7. Atlygis vienam darbuotojui, eurai		18402,0	10,2	8,3	4,4

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija.

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas pagal statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

12 lentelė. Sektorių balansai

	ESA kodas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP		
1. Grynasis šalies skolinimasis	B.9	5,7	10,1	9,3
iš jo:				
- prekių ir paslaugų balansas		5,2	8,8	8,9
- pirminių pajamų ir pervedimų balansas		-1,2*	-0,9*	-1,7*
- kapitalo sąskaita		1,7*	2,2*	2,1*
2. Privataus sektoriaus grynasis skolinimas (skolinimasis)	B.9	5,4	17,7	16,3
3. Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (skolinimasis)	B.9	0,3	-7,6	-7,0
4. Statistinis neatitikimas		0	0	0

Šaltiniai: Lietuvos bankas, Finansų ministerija.

* Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

13 lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką

	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (-) (B.9) pagal subsektorius			
1. Valdžios sektorius	S.13	-7,6	-7,0
2. Centrinė valdžia	S.1311	-7,7	-7,3
3. Krašto valdžia	S.1312	–	–
4. Vietos valdžia	S.1313	-0,1	0,0
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,2	0,3
6. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,5	0,5
7. Pirminis balansas		-7,1	-6,5
8. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	0,0

	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
9. Realus BVP augimas (proc.)		-1,5	2,8
10. Potencialaus BVP augimas (proc.)		3,5	3,7
Iš jo:			
- darbo veiksnys		0,2	0,7
- kapitalo veiksnys		1,4	1,4
- bendrasis gamybos veiksnių našumas		1,9	1,6
11. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo (proc. potencialaus BVP)		-0,8	-1,6
12. Ciklinė biudžeto dedamoji (proc. potencialaus BVP)		-0,3	-0,6
13. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (1 – 12) (proc. potencialaus BVP)		-7,3	-6,4
14. Pirminis balansas, pakoreguotas pagal ciklą (13 + 6) (proc. potencialaus BVP)		-6,8	-5,8
15. Struktūrinis balansas (13 – 8) (proc. potencialaus BVP)		-7,3	-6,4

Šaltinis – Finansų ministerija.

14 lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2020 m.	2021 m.
		proc. BVP	
1. Bendrosios pajamos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TR	37,0	36,7
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,9	11,7
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	9,4	8,7
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	10,4	10,8
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,5	0,4
1.6. Kitos		4,7	5,2
Mokesčių našta (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,7	31,1
2. Bendrosios išlaidos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TE	37,8	39,7
2.1. Atlygis darbuotojams	D.1	11,0	11,1
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	5,1	5,4
2.3. Socialinės išmokos	D6M	14,9	15,4
iš jų: nedarbo pašalpos		0,6	0,6
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,5	0,5
2.5. Subsidijos	D.3	0,2	0,1
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	3,3	3,8
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	0,1
2.8. Kitos		2,5	3,2

Šaltinis – Finansų ministerija.

15 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
1.*	MMA didinimas nuo 2020 m. sausio 1 d. nuo 555 eurų iki 607 eurų	D.5	14,6	
2.*	MMA didinimas nuo 2021 m. sausio 1 d. nuo 607 eurų iki 642 eurų	D.5		9,1
3.*	NPD didinimas iki 300 eurų 2019 m., praplečiant NPD taikymo ribą iki 2 VDU, ir NPD didinimas iki 400 eurų nuo 2020 m. liepos 1 d., taikant jį nuo	D.5	-142	-68

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
	2020 m. sausio 1 d. gautoms pajamoms, NPD formulės pasikeitimas nuo 2021 m. sausio 1 d.			
4.*	NPD didinimas neįgaliesiems: didesnio darbingumo lygio asmenims – iki 600 eurų, mažesnio darbingumo lygio asmenims – iki 645 eurų	D.5	–15	
5.*	Progresinio (32 proc.) GPM laiptelio įvedimas	D.5	12,5	17
6.*	Atlyginimo koeficiento, taikomo apskaičiuojant komandiruočių kompensacijas (neapmokestinamus dienpinigius), didinimas nuo 1,3 iki 1,65 (x MMA)	D.5	34,6	–16
7.*	Nacionalinei kolektyvinei sutarčiai įgyvendinti skirtos lėšos (įskaitant bazinio dydžio didinimą)	D.5	31,2	
8.*	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio didinimas nuo 176 iki 177 eurų	D.5		4,0
9.*	Transporto priemonių taršos mokesčio įvedimas	D.5	12,5	17,5
10.*	Papildomas kredito įstaigų pelno mokestis	D.5	17,7	–26,2
11.*	Mokesčių mokėtojų, nukentėjusių nuo COVID-19 pandemijos, GPM atidėjimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.5	–130	–23,5
12.*	Mokesčių mokėtojų, nukentėjusių nuo COVID-19 pandemijos, pelno mokesčio atidėjimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.5	–60	12,5
13.	GPM lengvatos už studijas praplėtimas			–2
14.*	GPM netekimai dėl prastovose esančių ir nedarbingumo pažymėjimus dėl COVID-19 pandemijos situacijos turinčių darbuotojų (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.5	–60	
15.*	Akcizų tarifų didinimas tabako produktams ir elektroninių cigarečių skysčio apmokestinimas nuo 2019 m. kovo 1 d.	D.2	15,6	15,6
16.*	Akcizų tarifų didinimas etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams	D.2	18,8	3,3
17.*	Akcizų tarifo žemės ūkyje naudojamiems dyzeliniams degalams didinimas nuo 2020 m. sausio 1 d.	D.2	1,1	
18.*	Žemės ūkyje naudojamų dyzelinių degalų normų mažinimas apie 5 proc. Sumažintos normos bus taikomos išduodant leidimus 2021–2022 ūkiniais metams, t.y. nuo 2021 m. liepos 1 d.	D.2		2,5
19.*	Akcizų tarifo didinimas dyzeliniams degalams	D.2	44,6	
20.*	Akcizų tarifo didinimas benzinui	D.2	10,3	
21.*	Akcizų tarifo didinimas kaitinamojo tabako produktams nuo 2020 m. kovo 1 d.	D.2	6,9	1,4
22.*	Mokestis už aplinkos teršimą – sąvartyne šalinamų atliekų apmokestinimas	D.2	2,0	
23.*	Fizinių asmenų nekilnojamojo turto mokesčio neapmokestinamojo dydžio sumažinimas iki 150 000 eurų	D.2	2,4	
24.*	Apatinės nekilnojamojo turto mokesčio tarifų ribos už komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą padidinimas nuo 0,3 iki 0,5 proc.	D.2		1,2
25.*	Dėl COVID-19 pandemijos nukentėjusių mokesčių mokėtojų PVM atidėjimai (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.2	–150	–50
26.*	PVM įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje nustatytų apribojimų, taikomų už atitinkamą mokestinį laikotarpį susidariusiai ir grąžinamai PVM skirtumo sumai, atsisakymas	D.2		–30
27.	Importo PVM lengvatos siuntiniams iki 22 eurų vertės panaikinimas nuo 2021 m. liepos 1d.			3
28.	MMA padidinimas nuo 2020 m. sausio 1 d. nuo 555 eurų iki 607 eurų	D.6	15,3	
29.	MMA padidinimas nuo 2021 m. sausio 1 d. nuo 607 eurų iki 642 eurų	D.6		9,6
30.	Nacionalinei kolektyvinei sutarčiai įgyvendinti skirtos lėšos (įskaitant bazinio dydžio didinimą)	D.6	32,7	
31.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos	D.6		4,2

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
	(atlyginimo) bazinio dydžio didinimas nuo 176 eurų iki 177 eurų			
32.	„Sodros“ įmokų lubos	D.6	–11,3	–22,4
33.	Pervedimų iš „Sodros“ biudžeto į privačius pensijų fondus sustabdymas keičiantis pensijų kaupimo sistemai.	D.6	181,5	23,2
34.	Nuo 1,3 iki 1,65 (x MMA) atlyginimo koeficiento, taikomo apskaičiuojant komandiruočių kompensacijas (neapmokestinamus dienpinigius), didinimas	D.6	31,7	
35.	Dėl COVID-19 pandemijos nukentėjusių mokesčių mokėtojų socialinio draudimo įmokų atidėjimai (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6	–35	–6
36.	Socialinio draudimo įmokų netekimai dėl prastovose esančių ir nedarbingumo pažymėjimus dėl COVID-19 situacijos turinčių darbuotojų (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.6	–71	
Iš viso:			–188,3	–120,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Centrinės valdžios subsektoriaus (S.1311) diskrecinės pajamų priemonės.

** Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“, o apskaitos principas – kaupimo.

Pastaba. Paryškinti skaičiai lentelėje reiškia naujų, palyginti su pirminiu LBP, priemonių įverčius arba pasikeitusius pirminiame LBP numatytų priemonių įverčius.

16 lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės neigiamai veikiančios balansą

Nr.	Priemonės ekonominės klasifikacija	ESA kodas	Poveikis biudžetui			
			2020 m.		2021 m.	
			mln. eurų	proc. BVP	mln. eurų	proc. BVP
1.	Atlygis darbuotojams	D.1	392	0,81	297	0,59
2.	Tarpinis vartojimas	P.2	207	0,43	176	0,35
3.	Socialinės išmokos	D.6M	1032	2,13	792	1,57
4.	Subsidijos	D.3	1040	2,15	500	0,99
5.	Kapitalo formavimas	P.51	422	0,87	2	0,00
6.	Kitos		22	0,05	126	0,25
Iš viso:			3 115	6,43	1 893	3,74

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
1.*	MMA didinimas 2019 m. – iki 555 eurų, 2020 m. – iki 607 eurų, 2021 m. – iki 642 eurų	D.1	–7,4	–5,1
2.	MMA didinimas 2019 m. – iki 555 eurų, 2020 m. – iki 607 eurų, 2021 m. – iki 642 eurų (vietos valdžia)	D.1	–12,2	–7,8
3.*	Biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinio dydžio darbo užmokesčiui apskaičiuoti didinimas (2020 m. – 176 eurai, 2021 m. – 177 eurai)	D.1	–39,5	–16,8
4.	Biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinio dydžio darbo užmokesčiui apskaičiuoti didinimas (2020 m. – 176 eurai, 2021 m. – 177 eurai) (vietos valdžia)	D.1	–12,6	–4,8
5.*	Pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimas	D.1	–93,8	–69,6
6.*	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčio didinimas (2020 m. Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atlyginimų padidinimas)	D.1	–2,0	
7.*	Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčio didinimas	D.1	–4,6	–14,4
8.*	Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatų įgyvendinimas	D.1	–13,1	–6,9
9.	Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatų įgyvendinimas (vietos valdžia)	D.1	–15,9	–9,1
10.*	Rezidentų darbo užmokesčio didinimas	D.1	–0,5	

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
11.*	Darbo užmokesčio statutiniais pareigūnams (vidaus tarnybos, kalėjimų, muitinės, Valstybės saugumo departamento ir prokurorams, išskyrus Krašto apsaugos ministeriją) didinimas	D.1	-15,7	-1,6
12.*	Mediatorių atlyginimų didinimas nuo 2020 m. sausio 1 d.	D.1	-0,4	
13.*	Valstybės įstaigų darbo užmokesčio fondo didinimas ir papildomų pareigybių finansavimas	D.1	-13,7	-14,6
14.	Valstybės įstaigų darbo užmokesčio fondo didinimas ir papildomų pareigybių finansavimas (vietos valdžia)	D.1	-5,1	-5,4
15.*	Atlyginimų medikams didinimas nuo 2020 m. balandžio 1 d.	D.1	-90,0	-86,5
16.*	Mokyklų darbuotojų darbo užmokesčio didinimas	D.1		-18,0
17.*	Policijos pajėgumų stiprinimas	D.1		-8,3
18.*	Švietimo pagalbos specialistų ir kitų švietimo sistemos darbuotojų darbo užmokesčio didinimas	D.1		-15,8
19.*	Asmenų su sunkia negalia globos išlaidoms, paramai neįgaliųjų integracijai ir socialinių darbuotojų darbo užmokesčiui	D.1		-10,0
20.*	Valstybinės ir vietinės reikšmės kelių rekonstravimas, taisymas (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.1 P.2 P.51	-150,0	
21.*	Kelių priežiūros ir klimato kaitos programų lėšų atšildymas (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.1 P.2 P.51	-160,0	
22.*	Valdant ekstremaliąją situaciją dalyvaujančių valstybės institucijų papildomoms išlaidoms, įskaitant darbuotojų atlyginimų priedus, ir papildomoms nevyriausybinių organizacijų, veikiančių socialinėje srityje ir teikiančių būtinąsias socialines paslaugas, išlaidoms (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.1 P.2	-44,3	
23.*	DNR planas (su COVID-19 susijusi priemonė)	D.1 P.2 P. 51 Kitos	-50,9	-54,5
24.*	Asmens apsaugos priemonių, reagentų, medicininių ir kitos įrangos įsigijimas (su COVID-19 susijusi priemonė)	P.2	-127,3	
25.*	Vakcinų nuo COVID-19 viruso įsigijimas (su COVID-19 susijusi priemonė)			-65,0
26.*	Išlaidoms paslaugų teikėjams ir laboratorijoms už atliekamus tyrimus (su COVID-19 susijusi priemonė)			-80,0
27.*	Pasirengimas galimai avarijai Astravo AE	P.2		-6,0
28.	Pasirengimas galimai avarijai Astravo AE (vietos valdžia)	P.2		-2,6
29.*	Šiaulių universiteto prijungimas prie Vilniaus universiteto	P.2		-2,3
30.*	Pareigūnų aprūpinimas saugos priemonėmis	P.2		-3,2
31.*	Kultūros paveldo tvarkybai	P.2		-2,0
32.*	Šalpos išmokų ir tikslinių kompensacijų didinimas, įgyvendinant naujas įstatymų nuostatas (2020 m. šalpos pensijų bazės (nuo 54 iki 56 proc. minimalių vartojimo poreikių dydžio), ir mažų pensijų priemonių ribos didinimas)	D.6M	-10,9	-6,0
33.*	Pareigūnų pensijų dėl bazinės pensijos padidėjimo didinimas ir jos indeksavimas	D.6M	-1,8	
34.*	Išmokos vaikams didinimas iki 60 eurų – 2020 m., iki 70 eurų – 2021 m.	D.6M	-149,2	-63,0
35.*	Socialinių išmokų bazinių dydžių indeksavimas	D.6M	-20,0	-27,5
36.*	Įmokos už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis	D.6M	-87,9	-50,2
37.*	Neįgalių asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros poreikis, slaugytojų draudimas valstybės lėšomis	D.6M	-4,0	
38.*	Nemokamas ikimokyklinio amžiaus vaikų (nuo 2020-01-01) ir pirmokų (nuo 2020-09-01) maitinimas	D.6M	-4,0	-10,4

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
39.*	Ligos išmokų mokėjimo asmenims prižiūrintiesiems vaikus, senyvo amžiaus žmones ir neįgaliuosius, kai švietimo įstaigose ar socialinės priežiūros ir užimtumo centruose nustatomas infekcijų plitimą ribojantis režimas, taip pat sunkiomis lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims užtikrinimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–140,0	–120,0
40.*	Laikinos darbo paieškos išmokos bedarbiams, nedalyvaujantiems įgyvendinant aktyvios darbo rinkos politikos priemones, mokėjimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–137,8	–62,5
41.*	Fiksuoto dydžio ligos išmokos, lygios 1 minimalaus vartojimo poreikio dydžiui per mėnesį, savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie iki teisės gauti ligos išmoką mokėjo socialinio draudimo įmokas ir dėl ekstremaliosios situacijos negali toliau vykdyti savo veiklos, mokėjimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–122,5	–90,0
42.*	Vienkartinių 200 eurų dydžio išmokų mokėjimas socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–182,0	
43.*	Skiriant piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams, laikinai nevertinamas turimas turtas ir didinamas valstybės remiamų pajamų (VRP) dydis nuo 1 VRP iki 1,1 VRP teisei į socialinę pašalpą nustatyti. Trumpinami socialinio būsto laukimo terminai ir nustatomas minimalus būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos bazinis dydis (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–32,0	
44.*	Vienkartinė išmoka šeimoms, auginančioms vaikus (įvaikius), ir vaikams, netekusiems tėvų globos, ir papildoma išmoka vaikams iš nepasiturinčių šeimų (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–77,0	
45.*	Skatinamosios įmokos į II pakopos pensijų fondus	D.6M	–36,0	–23,0
46.*	Valstybinio socialinio draudimo pensijų indeksavimas	D.6M		–187,1
47.	Valstybinio socialinio draudimo pensijų indeksavimas (socialinės apsaugos fondai)	D.6M		–145,9
48.*	Valstybinių pensijų indeksavimas	D.6M		–1,6
49.*	Socialinių stipendijų didinimas	D.6M		–4,6
50.*	Subsidijos darbo užmokesčiui prastovų metu (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–175,0	–210,0
51.*	Pasibaigus prastovai ir (ar) karantinui, pagalba valstybės lėšomis darbdaviams išlaikyti darbuotojus po prastovos ar priimti į darbą tikslinėms grupėms priklausančius bedarbius (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–547,3	–90,0
52.*	Darbdavių skatinimo priemonės (profesinis mokymas pameistrystės forma, profesinis mokymas, darbo vietų asmenims, kuriems nustatytas 45–55 proc. darbingumas, steigimas) ir priemonės savarankiškai dirbantiems, kurie keis savo vykdytą veiklą (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–20,8	
53.*	Nuomos įsipareigojimų naštos verslui mažinimo koncepcijos įgyvendinimas. Numatoma apmokėti 50 procentų nuomos mokesčio įmonėms, kurių veikla karantino metu apribota ar sustabdyta. Turgavietės mokesčio kompensavimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–46,0	
54.*	Subsidijos mažoms įmonėms (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–100,0	
55.*	Palūkanų mažoms ir vidutinėms įmonėms kompensavimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–12,0	–16,9
56.*	Žemės ūkio sektoriaus likvidumo išsaugojimas, finansinių paslaugų prieinamumo didinimas ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, maisto ūkiu ir kaimo plėtra, bei skolinimosi išlaidų sumažinimas, t. y. sąlygų kompensuoti palūkanas ir garantinę įmoką sudarymas tiems ūkio subjektams, kurie nebegali pretenduoti į palūkanų kompensavimą (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–90,0	
57.*	Laikinosios valstybės pagalbos teikimas pieno gamintojams, galvijų, kiaulių laikytojams ir daržovių augintojams; paramos mokėjimas įmonėms, vykdančioms žemės ūkio produktų perdirbimo veiklą pieno, galvijienos, paukštienos ir kiaušinių sektoriuose ir patyrusioms nuostolių dėl COVID–19 pandemijos) (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3	–50,4	

Nr.	Priemonės aprašymas**	ESA kodas	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
			2020 m.	2021 m.
58.*	Vienkartinės 200 eurų išmokos arba periodinės išmokos smulkiems ūkininkams, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis mažesnis nei 4 ekonominiai valdos dydžiai, priklausomai nuo to, ar dirba pagal darbo sutartį, mokėjimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.6M	–10,0	
59.*	Subsidijų nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusioms mažoms ar vidutinėms įmonėms teikimas pagal valstybės pagalbos schemą, suderintą su Europos Komisija (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3		–150,0
60.*	Parama verslui (su COVID–19 susijusi priemonė)	D.3		–33,1
61.*	Turizmo ir kultūros sektorių skatinimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	P.2 D.3	–22,6	
62.*	Uždarnosios akcinės bendrovės „Toksika“ patirtų pavojingų konstrukcijų šalinimo darbų, gaisravietės paruošimo atliekų tvarkymo veiklai, atliekų rūšiavimo ir ekstremaliosios situacijos padarinių tvarkymo paslaugų išlaidų dėl ekstremaliosios situacijos, paskelbtos Alytaus miesto savivaldybės ir Alytaus rajono savivaldybės teritorijose, kilus gaisrui Alytaus miesto padangų perdirbimo įmonėje UAB „Ekologistika“, padengimas	D.3	–2,0	
63.*	Papildomos lėšos į Valstybės investicijų programą įtrauktiems investicijų projektams sparčiau įgyvendinti; kitiems suplanuotiems ir į Valstybės investicijų programą netraukiamiems investicijų projektams; įvairių rūšių naujiems investicijų projektams pradėti įgyvendinti ir nesusplanuotam kitam ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti bei asignavimų valdytojų įgyvendinamoms priemonėms ir programoms finansuoti (su COVID–19 susijusi priemonė)	P.51	–165,0	
64.*	Finansinių priemonių, kuriomis siekiama išlaikyti Lietuvos Respublikos verslo subjektų likvidumą, įgyvendinimas (UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ finansinių priemonių administravimo išlaidos) (su COVID–19 susijusi priemonė)	Kitos	–6,0	
65.*	Kultūros rėmimo fondo 2020 m. nepanaudotos lėšos, susijusios su perkeltais renginiais (su COVID–19 susijusi priemonė)	Kitos		–2,5
66.*	Institucijų galimų papildomų išlaidų dėl COVID-19 valdymo priemonių kompensavimas (su COVID–19 susijusi priemonė)	Kitos		–76,0
67.*	Nemokamų bakalauro studijų finansavimas	Kitos	–4,0	–12,0
68.*	Mero rinkimų organizavimo ir vykdymo išlaidos	Kitos		–0,5

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Centrinės valdžios subsektoriaus (S.1311) diskrecinės išlaidų priemonės.

** Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“.

Pastaba. Paryškinti skaičiai lentelėje reiškia naujų, palyginti su pirminiu LBP, priemonių įverčius arba pasikeitusius pirminiame LBP numatytų priemonių įverčius.

17 lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą

	ESA kodas	2019 m.		2020 m.	2021 m.
		mln. eurų	proc. BVP	proc. BVP	
1. ES programų išlaidos, visiškai atitinkančios ES fondų pajamas		735,7	1,5	1,9	2,4
1a. ES lėšomis finansuojamos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos	P.51	420,3	0,9	1,1	1,2
2. Ciklinės nedarbo išmokų išlaidos		–56,2	–0,1	0,1	0,1
3. Pajamų srities diskrecinės priemonės		64,2	0,1	–0,4	–0,2
4. Įstatymais numatytas pajamų padidėjimas		0,0	0,0	0,0	0,0

Šaltinis – Finansų ministerija.

Pastaba. Paryškinti skaičiai lentelėje reiškia naujų, palyginti su pirminiu LBP, priemonių įverčius arba pasikeitusius pirminiame LBP numatytų priemonių įverčius.

18 lentelė. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas

Rizika	Rizikos šaltinis	Rizikos laipsnis	Rizikos pasireiškimo tikėtinumumas
COVID-19 pandemijos raida	COVID-19 pandeminei situacijai blogėjant, gali tekti taikyti COVID-19 plano priemones ir dėl to didėtų valdžios sektoriaus išlaidos arba mažėtų pajamos	aukštas	aukštas
Valstybės valdomų įmonių veikla	Veiklos rezultatų gerėjimas arba blogėjimas gali didinti arba mažinti į valstybės biudžetą sumokamų dividendų sumas	vidutinis	vidutinis
Indėlių ir investicijų draudimas	Įvykus kredito įstaigų bankrotui didėtų centrinės valdžios išlaidos dėl išpareigojimų indėlininkams vykdymo	žemas	žemas
Krašto apsaugos išlaidų duomenų statistinės korekcijos	Karinės įrangos, ginklų ir atsargų įsigijimo išlaidų prognozių ir faktinių duomenų, valdžios sektoriaus finansų statistikoje vertinamų kaupiamuoju principu (pagal ESA), reikšmingi skirtumai gali didinti arba mažinti valdžios sektoriaus išlaidas	aukštas	aukštas
Politinis ciklas	2020 m. – Seimo rinkimų metai – patiriamas didesnis spaudimas priimti ilgalaikius išpareigojimus gali didinti išlaidas	aukštas	aukštas
Pasaulio finansų rinkų sąlygos	Pokyčiai pasaulio finansų rinkose gali didinti Vyriausybės skolinimosi sąnaudas	vidutinis	žemas
Stichinės nelaimės	Liūtys, gaisrai, epidemijos gali didinti valdžios sektoriaus išlaidas	vidutinis	vidutinis
Demografiniai pokyčiai	Besikeičianti visuomenės amžiaus struktūra, geresnis arba blogesnis, nei laukta, migracijos balansas valdžios sektoriaus balansą gali paveikti tiek teigiamai, tiek neigiamai	vidutinis	vidutinis

Šaltinis – Finansų ministerija.

19 lentelė. COVID-19 plano garantijų priemonės

Nr.	Priemonė	Priemonės aprašymas	Galimų suteikti garantijų suma		Faktinis įgyvendinimas	
			mln. eurų	proc. BVP	mln. eurų	proc. BVP
Priemonės, numatytos taikyti 2020 metais						
1.	Individualios garantijos	Garantijos teikiamos nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusių ūkio subjektų, nuo 2020 m. kovo 16 d. susidūrusių su likvidumo problemomis, nors 2019 m. gruodžio 31 d. jie nebuvo laikomi sunkumų patiriančiomis įmonėmis (ūkiais), kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu, miškininkyste, kaimo plėtra, akvakultūra ir žuvininkyste, paskoloms ir finansinės nuomos (lizingo) sandoriams.	50,0	0,1	6,3 (iki 2020-12-08)	0,01
2.	Portfelinės garantijos paskoloms ir finansinės nuomos (lizingo) sandoriams	Garantijos teikiamos smulkiojo ir vidutinio verslo ir didelių įmonių, susidūrusių su sunkumais 2020 metais dėl COVID-19 protrūkio, nors 2019 m. gruodžio 31 d. su sunkumais susidūrusios nebuvo, paskoloms ir finansinės nuomos (lizingo) sandoriams.	460,6	0,95	83,4 (iki 2020-10-31)	0,17
3.	Kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimo garantijos	Garantijos teikiamos kelionių organizatorių, turinčių galiojantį kelionių organizatoriaus pažymėjimą, leidžiantį verstis išvykstamuoju ir vietiniu turizmu, prievolių įvykdymui užtikrinti.	15,0	0,03	2,2 (iki 2020-12-14)	0,005
4.	Garantijos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių	Garantijos teikiamos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti.	500,0	1,03	0,0 (iki 2020-12-14)	0,0
Iš viso:			1 025,6	2,11	91,9	0,18
Priemonės, numatytos taikyti 2021 metais						
1.	Individualios garantijos	Garantijos teikiamos nuo COVID-19 nukentėjusių ūkio subjektų, nuo 2020 m. kovo 16 d. susidūrusių su likvidumo problemomis, nors 2019 m. gruodžio 31 d. jie nebuvo laikomi sunkumų patiriančiomis įmonėmis (ūkiais), kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu, miškininkyste, kaimo plėtra, akvakultūra ir žuvininkyste, paskoloms ir finansinės nuomos (lizingo) sandoriams.	20,0	0,04	-	-
2.	Garantijos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių	Garantijos teikiamos dėl paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti.	500,0	1,03	-	-
Iš viso:			520,0	1,07	-	-

Šaltiniai: Finansų ministerija, UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas.

* Visų lentelėje pateiktų priemonių priėmimo etapas yra „patvirtinta“, o apskaitos principas – kaupimo

Pastaba. Nenumatoma, kad 2020 metais bus poreikis vykdyti garantinius įsipareigojimus. Rizika dėl garantinių įsipareigojimų vykdymo 2021 metais preliminariai vertinama 22 mln. eurų.

Šis įvertis nėra įtrauktas į 2021 metų valdžios sektoriaus išlaidų projekciją.